УДК 338.46:641

СВІТОВІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ ВИННІ БРЕНДИ ЯК МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Діана Петришин

Науковий керівник: Кушнірук Галина Володимирівна, к.е.н., доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

Анотація: Метою дослідження є визначення найпопулярніших світових та вітчизняних винних брендів як маркетингових інструментів закладів ресторанного господарства. Висвітлено сутність винних брендів та їх значення для виробника та споживача. На основі рейтингу вітчизняних та міжнародних винних брендів визначено та охарактеризовано топові винні бренди. Крім того, представлено найкращі винні бари в Україні, що виступають основними промоутерами винних брендів, а також сприяють розвитку барної справи та сомельє, ресторанного бізнесу та гастрономічного туризму в Україні.

Ключові слова: бренд, світові винні бренди, вітчизняні винні бренди, заклади ресторанного господарства, винний бар, маркетингові інструменти.

WORLD AND UKRAINIAN WINE BRANDS AS MARKETING TOOLS OF RESTAURANTS

Diana Petryshyn

Supervisor: Halyna Kushniruk, PhD in Economics, Associate Professor

Ivan Franko National University of Lviv, Lviv

Summary: The aim of the study is to identify the most popular world and Ukrainian wine brands as marketing tools of restaurants. The essence of wine brands and their significance for the producer and consumer are highlighted. Based on the rating of Ukrainian and world wine brands, the top wine brands are identified and characterized. In addition, the best wine bars in Ukraine are presented, which are the main promoters of wine brands, as well as promote the development of bar business and sommelier, restaurant business and gastronomic tourism in Ukraine.

Keywords: brand, world wine brands, Ukrainian wine brands, restaurants, wine bar, marketing tools.

Вступ. Дієвими маркетинговими інструментами закладів ресторанного господарства є меню, високий рівень обслуговування і широкий вибір винної карти. Споживач найчастіше купує асоціації, імідж та інші нематеріальні цінності. Ефективна комунікація між споживачем і виробником відбувається за рахунок технології створення і впровадження бренду [2]. Отже, бренд, у тому числі і винний, є значущим інструментом, що додає цінності, створює репутацію та впливає на вибір споживача на користь цього продукту. Як наслідок, сильний винний бренд стає активом виробника, який збільшує його прибуток, а споживачу гарантує якість продукції.

Винний бренд – це назва, зображення чи логотип, пов’язані з конкретним винним продуктом, що викликає позитивний емоційний резонанс у споживача. Завдяки брендингу, як складової успішного функціонування підприємства на туристичному ринку, чітко простежується взаємозалежність між лідерами світової виноробної галузі та популярністю їхнього продукту серед споживачів. Тому не дивно, що найбільш впізнавані винні бренди належать провідним виробникам вина у світі – Франції, Італії, Іспанії.

Виклад основного матеріалу. Метою дослідження є визначення найпопулярніших світових та вітчизняних винних брендів як маркетингових інструментів закладів ресторанного господарства, а також найкращих винних барів як основних промоутерів винних брендів.

У дослідженні використано абстрактно-логічний метод для формування й узагальнення теоретичних засад сутності винного бренду як маркетингового інструменту закладів ресторанного господарства. Інформаційною базою стали дані «Drinks International» [5], «Wine Intelligence», «MMI Україна» [1] щодо ранжирування винних брендів та визначення їхнього місця в загальному рейтингу вітчизняних та міжнародних брендів, а також «Ukrainian Bar Awards» [3], що є єдиним професійним рейтингом барів України.

У статті удосконалено трактування сутності винних брендів як маркетингових інструментів закладів ресторанного господарства. На основі рейтингу вітчизняних та міжнародних винних брендів визначено найкращі винні бренди. Крім того, представлено найкращі винні бари, які популяризують винні бренди.

Бренд – це набагато більше, ніж етикетка вина. Бренд не має матеріальних або функціональних атрибутів, бренд є спільно створений власником торгової марки та споживачем як розумовий переклад, абстракція ідеї у свідомості споживача [4].

У виноробній галузі унікальне позиціонування винного бренду складніше, ніж у інших галузях через все частіше збільшення кількості виноробів, сортів вина, асортименту винних брендів (сьогодні налічується понад 20 000 світових брендів). З метою виявлення лідерів світової виноробної галузі, журнал «Drinks International», спільно з відомою спеціалізованою фірмою з дослідження винного ринку та консультацій «Wine Intelligence», опублікував список 50 найпопулярніших світових винних брендів [5; 6]. Зокрема, було проведено опитування, в якому взяли участь більше 200 винних професіоналів з 48 різних країн, включаючи покупців, сомельє, виноробів, консультантів, письменників, продавців, власників барів, аналітиків. За результатами опитування було одержано список «The world's Most Admired Wine Brands-2020». Рейтинг ТОП-10 найпопулярніших винних брендів 2020-го року представлено у табл. 1.

Таблиця 1

ТОП-10 найпопулярніших світових винних брендів – 2020

Номер у рейтингу	Назва бренду	Країна	Логотип	Номер у рейтингу	Назва бренду	Країна	Логотип
1	Catena	Аргентина	CATENA MENDOZA · ARGENTINA	6	Antinori	Італія	ANTINORI
2	Penfolds	Австралія	Penfolds	7	Symington	Португалія	SYMINGTON
3	Familia Torres	Іспанія	FAMILIA TORRES	8	Villa Maria	Нова Зеландія	VILLA MARIA NEW ZEALAND
4	19 Crimes	Австралія	19 Crimes.	9	Vega Sicilia	Іспанія	VEGA-SICILIA
5	Concha Y Toro	Чилі	CONCHA Y TORO	10	Cloudy Bay	Нова Зеландія	CLOUDY BAY

Джерело: складено авторами на основі джерел [5; 6]

Найбільша кількість брендів, які увійшли до списку 50-ти найкращих у світі, знаходяться на території Франції – 8. Друге місце посідає Італія з кількістю 7 винних брендів. На території Іспанії, США та Чилі виокремлено по 6 винних брендів. В Австралії та Новій Зеландії – по 5.

Лідерські позиції в рейтингу 2020р. займає винний бренд Аргентини ***«Catena».*** Це сімейна виноробня, яка знаходиться у Mendoza, що славиться виробництвом найкращого у світі Malbec. Вина Catena готові до вживання майже відразу після бутилювання, а також вони прекрасно дозрівають протягом 10-12 років.

«Penfolds» – найпопулярніша австралійська марка вина. Виноробне господарство засноване в середині XIX століття англійським лікарем Крістофером Роусон Пенфолдом і його

дружиною Мері, які емігрували в Австралію. Це одне з найстаріших виноробних господарств континенту, входить до складу Treasury Wine Estates. Переважають сорти винограду – Шираз, Каберне Совіньйон, Піно Нуар , Піно Сі , Шардоне та Рислінг. Бренд «Penfolds» фокусується на якості та постійних інвестиціях у маркетинг для підтримки своїх лідерських позицій.

Іспанська виноробня «***Familia Torres»*** посіла третю сходинку в рейтингу. Бренд вразив якістю та стабільністю вин і був визнаний найбільш впізнаваним винним брендом у Європі. З 1870 р. виноробня є символом гармонійного поєднання традицій і нових технологій, що дозволило їй завоювати позицію лідера в області вин і бренді преміум-класу.

Історія винного бренду ***«19 Crimes»*** розпочалася у 2013 р. На винні етикетки нанесені 19 правопорушень, які у 1778 р. в Англії було опубліковано у списку 19 злочинів, за які відправляли у вигнання. Крім того, кожна пляшка «розмовляє». Для цього треба встановити додаток Living Wine Labels, навести на обличчя на етикетці і картинка оживе. Споживача чекає історія злочинця «з перших вуст». Додаток доступний для скачування для IOS та Android.

«Concha Y Toro» – найбільший виробник вин Латинської Америки, один із світових лідерів. Чилійська виноробня має більш, ніж 100-річну історію. У портфелі компанії такі бренди як Frontera, Casillero del Diablo, Marques de Casa Concha, а також культові вина.

«Antinori» – італійський винний бренд регіону Тоскана з 1385 р. Стиль вина – супертоскана і К'янті. Виноробня славиться дивовижною архітектурою, побудована за проектом відомого архітектора Марко Казамонті. Концепція – «невидима виноробня»: будівля повторює вигин пагорба, йдучи під землю і не порушуючи гармонії природного пейзажу.

«Symington Family Estates» – один з провідних португальських виробників вина, власник виноградників у долині Дору (найбільший у світі гірський виноградник та об'єкт Світової спадщини ЮНЕСКО). Symington Family Estates володіє та управляє чотирма провідними портовими будинками – Graham's, Dow's, Warre's та Cockburn's, а також портфелем вин Douro.

«Villa Maria» – найбільш титулована виноробня Нової Зеландії, заснована у 1961 р. Сьогодні виготовляє вино в 4 регіонах: Окленд, Гісборн, Хокс-Бей і Мальборо.

Іспанська виноробня «***Vega Sicilia»*** розташована у провінції Вальядолід – Кастилія-Леон. Вина Vega Sicilia відомі в усьому світі як одні з кращих і найдорожчих червоних вин. Вартість топового зразка може доходити в середньому до $ 388 за пляшку.

«***Cloudy Bay»*** заснована у 1985 р., одна з перших п'яти виноробень у Мальборо (Нова Зеландія). Винзавод був названий на честь Хмарної затоки, на яку потрапив Джеймс Кук під час своєї подорожі до Нової Зеландії у 1770 р. У 2012 р. на території винного дому відкритий VIP готель «The Shack» з розкішним видом на гори і виноградники терруару.

Варто зазначити, що вітчизняні винні бренди значно відстають від світових за рівнем впізнаваності на міжнародній арені. Однією з основних ланок ресурсної бази для розвитку вітчизняної винної індустрії є малі та середні підприємства виноробів. Вони володіють власними територіями з виноградниками, впізнаваними торговими марками.

Інформаційне агентство «УНН» у 2020 р. оприлюднило результати соціологічного дослідження «ММІ Україна» [1], де назвало ТОП-8 найпопулярніших вітчизняних винних брендів. Результати дослідження представлено у табл. 2.

Таблиця 2

ТОП-8 вітчизняних винних брендів – 2020

Номер у рейтингу	Назва бренду	Регіон	Логотип	Номер у рейтингу	Назва бренду	Регіон	Логотип
1	Koblevo	Миколаївська обл.	KOBLEVO	5	Oreanda	Одеська обл.	OREANDA
2	Shabo	Одеська обл.	SHABO	6	Mikado	Одеська обл.	МІКАДО
3	Koktebel	АР Крим	КОКТЕБЕЛЬ	7	Villa Krim	АР Крим	VILLA KRIM
4	Inkerman	АР Крим	INKERMAN	8	Bolgrad	Одеська обл.	BOLGRAD

Джерело: складено авторами на основі джерела [1]

У 2020р. рейтинг вітчизняних винних брендів очолила компанія ***«Koblevo»***. Виноградники знаходяться в унікальній природній зоні поміж теплим Чорним морем та заповідним Тилігульським лиманом. Неповторні грунтово-кліматичні умови цієї місцевості дозволяють вирощувати виноград кращих європейських сортів. Основні сорти винограду: Аліготе, Шардоне, Совіньйон блан, Ркацителі, Іршаї Олівер, Рислінг рейнський, Мускат Оттонель і Трамінер рожевий Каберне Совіньйон, Мускат гамбурзький, Мерло, Одеський чорний , Бастардо магарачський, Сапераві та інші.

«Shabo» – один із стародавніх теруарів Європи, оскільки понад 2,5 тисячі років тому стародавні греки першими висадили тут виноградники. У 2003 р. було створено компанію «Шабо» – український виноробний комплекс з повним циклом виробництва. Центр культури вина Shabo розташовано в курортній зоні Одеської області й об'єднує в собі сучасне високотехнологічне виробництво та унікальні культурні й історичні об'єкти.

Вина «***Koktebel»*** – це втілення кращих традицій виноробства, які беруть свій початок з 1879 р. Виробництво здійснюється за класичною рецептурою з кращих сортів винограду. Підприємство працює за сучасними європейськими технологіями на обладнанні провідних виробників – Франції, Італії, Угорщини. Високу якість продукції «Коктебель» підтверджують 128 Золотих, 42 Срібних, 12 Бронзових медалей, а також безліч дипломів і грамот, завойованих на міжнародних конкурсах і дегустаціях. Авторські вина – Монте Розе, Монте Блан, Монте Руж.

Історія вин «***Inkerman»*** почалася у 1961 р., коли був заснований «Інкерманський завод марочних вин». Сьогодні ТОВ «ІНКЕРМАН УКРАЇНА» здійснює виробництво тихих та ігристих вин під брендом Inkerman для реалізації на території України.

«Oreanda» – відомий і популярний бренд ігристих і тихих вин, позиціонує більше 10 років на ринку України. Виноградники знаходяться в 30 км від Одеси на тій же географічній широті, що і французька провінція Коньяк (Cognac). У результаті сприятливих кліматичних умов виноград набуває унікального аромату, соковитості та кількості цукру, які надають витончений смак і аромат винам.

«Mikado» – винний бренд Одеської області. Технологія виробництва: підігріте натуральне вино (червоне або біле) настоюють на натуральних сушених плодах сливи, смородини, вишні, абрикоса. Таким чином, вино набуває смаку й аромату фрукта. Ця технологія відповідає японській традиції виробництва японських фруктових вин. Застосовують в якості аперитиву, дижестиву і для приготування літніх освіжаючих коктейлів з льодом.

Вина «***Villa Krim»*** на ринку з 2012 р. За цей час вино завоювало безліч нагород і похвальних відгуків експертів. Сьогодні це перше кримське вино європейської якості. Виноградники розташовані на території кримських гірських долин. Кліматичні умови забезпечує визрівання соковитих і солодких виноградних ягід з вражаючим фруктовим ароматом і насиченим смаком. Ґрунти насичені рожевим кварцом, тому вирощений виноград володіє підвищеним вмістом цього мінералу.

«Bolgrad» – винний бренд Одеської області. Болградський регіон – безперечний чемпіон України за площами виноградників (6000 га). Незважаючи на молодість бренду, його передісторія почалася більше 100 років тому – у 1900 р. Вина Болград на виставках у Туреччині, Словаччині та Угорщині отримали 2 бронзові та 3 срібні медалі.

Сьогодні все більше українських сомельє додає до своїх колекцій місцеві сорти вина. Тож легко насолодитися українським вином у багатьох закладах. Основними промоутерами винних брендів є заклади ресторанного господарства – винні бари. У цих барах споживач завжди знайде найкраще, що може запропонувати світове та українське виноробство. Серед них варто відзначити: «Like a Local's» у Києві (існує багатий вибір вин з невеликих сімейних ферм, а також низка унікальних ексклюзивних вин); «Bernardazzi» в Одесі (ресторан неодноразово отримував національні ресторанні нагороди, тут можна знайти вина майже з усього світу, а також деякі найцікавіші вітчизняні вина); винний бар «Vinsanto» у Києві (тут є великий вибір європейських вин); «Park Art of Rest» у Львові (здивує гостей своєю атмосферою, якістю кухні та дуже гідним вибором українських вин); «Win Bar» у Києві (найкращий винний бар України за версією Національної ресторанної премії Salt).

У 2020 р. оголошено переможців першої Української Барної Премії. Це перший і єдиний професійний рейтинг в Україні, покликаний розвивати культуру гостинності України, сприяти розвитку барної справи, ресторанного бізнесу та гастрономії [3]. У номінації «Винний бар» були представлені бари, де продаж вина становить більше половини загальних продажів алкогольних напоїв. Загальна кількість номінантів – 33 заклади ресторанного господарства, зокрема: 2 – Дніпро, 16 – Київ, 5 – Львів, 6 – Одеса, 2 – Полтава, 2 – Харків. Першу п'ятірку лідерів номінації «Винний бар» очолили:

1) Win Bar (м. Київ) – 84 голоси. Один з найкрасивіших винних барів міста, у якому винна карта оновлюється в залежності від сезону. У Win Bar пропонують різні класичні вина, а також автохтони, органічні вина і вина з лімітованих колекцій.

2) Benjamin wine & bar (м. Одеса) – 73 голоси. Винний бар-ресторан формату modern bistro розташований в центрі Одеси. Автори концепції закладу надихнулись роботою власника невеличкого ресторану в провінції Бордо, який майстерно робив кілька справ одночасно. Меню цікаве авторським антипасті та закусками, які смакують з вином.

3) The Room Wine Bar (м. Львів) – 64 голоси. Винний бар розташований в історичному центрі Львова. Атмосферний інтер'єр невеликого приміщення доповнюють стелажі і полиці з пляшками вина з колекції закладу. Тут представлений широкий асортимент європейських вин, наприклад, Bodegas Borsao Blanco, Aia Vecchia Morellino di Scansano, Saint Clair Sauvignon Rose.

4) Пара Джанов і Портвейн (м. Львів) – 64 голоси. Ресторан відкрився у 2019 р. в центрі Львова. Автор концепції – ресторатор Вардкес Арзуманян. Першочерговою ідеєю авторів концепції закладу було створення винного бару, проте акцент зробили на великому виборі портвейнів, хересів та вермутів.

5) Winovnik (м. Дніпро) – 59 голосів. Ресторан авторської кухні у центрі Дніпра із затишним інтер'єром, великим вибором побокальних позицій вина та коктейлями. Вдень у закладі подають бранчі від шефа, які можна смакувати на літній терасі.

Крім того, визначено переможців першої Української Барної Премії 2020 у номінаціях: «Бар в готелі» – 11 Mirrors Rooftop Restaurant & Bar, Київ; «Бар в ресторані» – BARVY, Київ; «Тематичний бар» –ZELDA BAR, Одеса; «Дизайн бару» – The Fitz, Одеса; «Команда бару» – Bar Baczewski, Львів; «Бар-відкриття року» – Beatnik bar, Київ та ін. [3].

Висновки. Винні бренди – це не тільки продажі великого обсягу, бренд може включати незначні, проте вишукані вина. Деякі вина ненавмисно досягають брендингу завдяки оригінальному букету аромату, неповторним смаковим якостям чи знаковому дизайну етикетки. Вони викликають миттєве та потужне визнання для будь-якого любителя вин. Так, ринкові сили роблять ці вина одними з найдорожчих і затребуваних на планеті. Інші вина мають фірмовий стиль як частину наперед визначеної маркетингової стратегії. Це може включати спонсорство, розкішну упаковку, вишукані випуски продуктів, рекламу та PR. Винні бренди дають споживачам впевненість і прив'язаність до винного продукту. Тому відомі заклади ресторанного господарства широко застосовують винні бренди як маркетинговий інструмент для залучення клієнтів. Однак мова йде більше про світові марки вин. Тому важливо популяризувати саме вітчизняні винні бренди для позиціонування України як перспективної дестинації винного туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Впізнавані торгові марки України. URL: https://www.unn.com.ua.

2. Пазюк В.Л. Механізм створення винного бренда / В.Л. Пазюк // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – № 2 (74), 2014. – С. 147-152.

3. Перша Українська Барна Премія. URL: https://barout.media/news/persha-premiya-ukrainian-bar-awards-najkrashhi-bary-ta-barmeny-roku.

4. Breno A´ lvares de Faria Pereira (2016). The new wave of wine brands. 39th World Congress of Vine and Wine. DOI: 10.1051/bioconf/20160703010.

5. Drinks International. URL: https://drinksint.com.

6. The world's Most Admired Wine Brands. URL: http://edition.pagesuite-professional.co.uk.